

[Forside \(/\)](#) / [Planteavl \(/planteavl/\)](#) /

[Lovforslag om Nye Genomiske Teknikker har betydning for økologer \(/planteavl/lovforslag-om-nye-genomiske-teknikker-har-betydning-for-oekologer/\)](#)

Udgivet: 12.03.2026

Lovforslag om Nye Genomiske Teknikker har betydning for økologer

Nye Genomiske Teknikker (NGT) er forædlingsteknikker, hvor man målrettet ændrer en plantes genetiske materiale. Forædling med NGT kan forkorte forædlingsprocessen, som i klassisk forædling kan tage 10 år eller mere, før en given sortsegenskab er opnået.

Af Karen Munk Nielsen

NGT er underlagt lovgivningen om genetisk modificerede organismer (GMO), som ud fra et forsigtighedsprincip beskytter det omgivende miljø ved udsættelse af GMO'er (Direktiv 2001/18/EC), og de har derfor ikke fået stor udbredelse i EU indtil nu. Lovgivningen sikrer sporbarhed og mærkning af GMO.

Nyt lovforslag og særlige bestemmelser for økologisk landbrug

5. juli 2023 vedtog EU-Kommissionen et nyt forslag til en lovgivning om NGT'er. Lovforslaget var en del af en pakke af lovforslag, som skal støtte Farm to Fork og Biodiversitetsstrategierne i EU. Forslaget, der forenkler godkendelsesprocessen for planter forædlet med NGT, afventer efter behandling nu kun en endelig afstemning i Parlamentet, hvilket forventes at ske omkring maj - juli 2026.

Som forslaget ser ud nu, får økologisk landbrug ikke adgang til sorter, der er forædlet med de nye teknikker. Der skal ske en evaluering af effekten på økologisk landbrug med mulighed for at foreslå justeringer senere. Det vil ikke blive betragtet som en overtrædelse af økologilovgivningen, hvis der sker en utilsigtet, uundgåelig "forurening" med NGT (Kategori 1).

Det vil blive tilladt at søge patenter baseret på NGT, men lovforslaget indeholder undtagelser og tiltag, der skal forsøge at sikre, at der bliver mulighed for både at få og udnytte patenter på en måde, der ikke forhindrer yderligere forædling og udvikling.

To kategorier af NGT-planter

Lovforslaget opererer med to kategorier af NGT-planter. I den første (Kategori 1) er planter, som vil blive behandlet som konventionelt forædlede planter, og hvor ændringer i DNA vurderes også at kunne være frembragt ved naturlige mutationer eller ved konventionelle forædlingsteknikker (ækvivalente). De vil være undtaget fra kravene i GMO-lovgivningen, men frø og sorter mærkes med oplysning om brugen af NGT på sækkene med udsæd og på sortsliste, men ikke i forbrugerledet.

I den anden gruppe (Kategori 2) er planter, der skal følge de fleste gældende GMO-krav, herunder en

risikovurdering og godkendelse inden de kan markedsføres. Denne kategori inkluderer planter frembragt ved teknikker, hvor der sker større ændringer af DNA.

Konsekvenser for økologiske producenter

I økologisk produktion er det tilladt at anvende sorter frembragt ved konventionelle forædlingsteknikker, som var i brug før 2001, herunder mutageneseteknikker, som er undtaget fra GMO-lovgivningen. En udbredt praksis, når man fremstiller økologiske frø, er at anvende konventionelt forædlede sorter og efterfølgende opformere dem under økologiske dyrkningsforhold.

Det kan forventes, at flere konventionelle sorter i fremtiden vil blive forædlet ved brug af NGT. Det betyder, at økologer kan få færre sorter at vælge mellem. Der er derfor stort behov for at sætte fokus på at forædle og vedligeholde et udbud af ikke-NGT kvalitetssorter med de nødvendige sygdomsresistenser og andre vigtige egenskaber til økologisk dyrkning.

Indsats for flere økologiske grønsagsfrø

Innovationscenter for Økologisk Landbrug arbejder i projektet 'Økologiske grønsagsfrø nu - og i fremtiden' på netop dette. Projektets formål er at fremtidssikre udbuddet af økologiske grønsagsfrø til brug i Danmark i rette kvaliteter, sorter og mængder. I 2026 vil der blive afholdt dialogmøder med frøfirmaer, og der vil blive lavet indstillinger til de specialistgrupper, der skal understøtte Styrelsen for Grøn Arealudvikling og Vandmiljø i at vurdere udbuddet af økologiske frø, og om en art eller sortsgruppe skal placeres i kategori 1 i OrganicXseeds. Når en afgrøde flyttes til Kategori 1, kan der kun anvendes ikke-økologisk frø til helt særlige formål som forsøgsarbejde, bevaring af genetiske ressourcer eller lignende. Dette arbejde skal være med til at skubbe på udviklingen af den økologiske frøproduktion og forædling, og imødekomme EU's mål om 100 % brug af økologisk frø fra 2037 i økologisk produktion.

Fakta om forædlingsteknikker og genetisk variation

Grundlaget for at udvikle nye plantesorter er genetisk variation. Den genetiske variation kan dannes ved krydsninger med andre planter, vilde slægtninge, genbankmateriale eller ved at fremprovokere mutationer ved kemisk eller fysisk påvirkning eller vha. genmodificering (GMO) eller nye teknikker NGT. En af de mest omtalte former for NGT er CRISPR/Cas9-metoden. Med den kan man på længere sigt øge hastigheden med at finde nye sortsegenskaber, f.eks. resistenser mod specifikke svampesygdomme, men NGT dækker også over en række andre teknikker, som kan bruges til at inducere målrettede mutationer i planterne.

- Ved kemisk og fysisk påvirkning sker mutationerne tilfældige steder i genomet, og det er derfor nødvendigt med gentagne tilbagekrydsninger for at komme af med uønskede DNA-ændringer. Processen er langvarig og dyr.
- CRISPR/Cas9 er en præcisions-mutagenese, der kan ændre det eksisterende DNA ved at klippe i udvalgte sekvenser af DNA-strengen. Plantens reparationssystem kan lappe hullet, og i denne lapning vil der kunne ske ændringer i basesekvenserne i DNA-strengen, og ny variation opstår. Det er også muligt at deaktivere uønskede gener og dermed egenskaber, eller der kan indsættes nye basesekvenser på bestemte steder i DNA.

Foto: Sidsel Birkelund Schmidt

Gulerødder er en af de store, økologiske grøntsagsafgrøder, som er i fokus i projektet 'Økologiske grøntsagsfrø nu - og i fremtiden'.

Promilleafgiftsfonden
for frugtavl og gartneribruget

Måske er du også interesseret i

19.05.2026

Bekæmp kæmpebjørneklo på din bedrift

Rodstikning, slåning og afhugning er forskellige brugbare strategier, når du...

08.05.2026

Gode råd om at lukke høns ud

Økologiske høns må igen komme ud under åben himmel efter måneders staldpligt og...

21.05.2026

OrganicXseeds – den danske frødatabase

OrganicXseeds er den økologiske frødatabase i Danmark. I denne artikel find...

20.05.2026

Planteformeringsmateriale fra omlægningsmarker

Vær opmærksom på, at der ikke må anvendes udsæd og læggemateriale fra marker i...

20.05.2026

Udsæd til økologisk majsdyrkning

I denne artikel finder du en oversigt over, hvad du skal være særligt opmærksom p...

20.05.2026

Frøblandinger til økologer

Det er vigtigt, at du som økologisk landmand er opmærksom på de regler, de...

20.05.2026

Frø af efterafgrøder, græs og kløver til økologisk dyrkning

Der gælder en særlig dispensationspraksis, som har betydning for mulighederne f...

21.04.2026

Økologisk biavl - frist for indberetning fastsættes medio maj

Bikortet med godkendte arealer til økologisk biavl i 2026 oprettes medio maj i IMK...

17.04.2026

Afgrødens økologiske status afhænger af så - og høsttidspunktet

Hvis høsttidspunktet ændrer sig i forhold til det normale/planlagte, er det vigtigt at...

26.02.2026

Når du bruger egen udsæd i økologisk produktion

Husk at få testet for udsædsbårne sygdomme og spireevne samt have fokus p...

19.05.2026

Læggekartofler til økologisk dyrkning

Læs herunder om praksis for dispensation til brug af ikke-økologiske læggekartofler o...

12.02.2026

Vær opmærksom på omlægningsdato på nye marker til foderproduktion

Omlægnings- og sådato er afgørende for, om afgrøder høstes i første omlægningsår...

Tilmeld dig vores ugentlige nyhedsbrev

Kontakt

Tove Mariegaard Pedersen

Specialkonsulent

+45 40 25 63 33

tove@icoel.dk

Malene Hangstrup Kræfting

Konsulent

+45 30 62 58 52

malk@icoel.dk